

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Barbory Berkové a soudců JUDr. Markéty Fialové a JUDr. Michala Jantoše ve věci

žalobkyně: **N. s.r.o., IČO X**
sídlem M. 98/18, X O.
zastoupena advokátem JUDr. Jindřichem Rajchlem
sídlem Povltavská 829/36a, 171 00 Praha

proti
žalované: **Státní zemědělská a potravinářská inspekce**
sídlem Květná 504/15, 603 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 11. 2021, č. j. SZPI/AI849-24/2021, ve věci přestupku,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. V záhlaví specifikovaným rozhodnutím žalovaná zamítla odvolání žalobkyně a potvrdila rozhodnutí Státní zemědělské a potravinářské inspekce, inspektorátu v Olomouci ze dne 10. 5. 2021, č. j. SZPI/AI849/2018, jímž byla žalobkyně shledána vinnou spácháním dvou přestupků podle zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o potravinách“), za což jí byla uložena úhrnná pokuta podle § 17f písm. d) zákona o potravinách ve výši 140 000 Kč.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

2. První přestupek podle § 17 odst. 2 písm. b) zákona o potravinách byl popsán tak, že žalobkyně na svých internetových stránkách www.nutristamina.cz zveřejnila informace o jí nabízených doplňcích stravy, připisující jim vlastnosti prevence, zmírnění či léčby onemocnění, tedy tzv. léčebná tvrzení, čímž porušila zákaz stanovený v čl. 7 odst. 3 nařízení (EU) č. 1169/2011, neboť takové informace jsou dle správních orgánů způsobilé klamat spotřebitele o povaze produktů a vyvolat u něj dojem, že předmětné produkty jsou léčivé, ačkoli tomu tak není.
3. Druhý přestupek podle § 17 odst. 2 písm. c) zákona o potravinách spočíval v tom, že žalobkyně na svých internetových stránkách www.nutristamina.cz zveřejnila informace o účinku dvou inzerovaných potravinových doplňků představující neschválená zdravotní tvrzení o významu dotčené potraviny pro fyziologické funkce organismu, čímž porušila zákaz uvedený v čl. 10 odst. 1 nařízení (ES) č. 1924/2006 v návaznosti na čl. 13 odst. 1 písm. a) téhož nařízení.

II. Argumentace stran

4. Žalobkyně namítala, že pokuta byla stanovena podle § 17f písm. d) zákona o potravinách, i když byla trestána za přestupek podle § 17 odst. 2 písm. c) daného zákona, za který se uděluje pokuta podle § 17f písm. c) a nikoliv podle písmene d), kde je výše horní hranice pokuty pětinasobně vyšší. Ačkoli je to odůvodňováno souběhem s přestupkem dle § 17 odst. 2 písm. b) téhož zákona, ve výroku prvostupňového rozhodnutí je podle žalobkyně uvedeno pouze porušení § 17 odst. 2 písm. c). Současně poukázala na záměnu výrazů „zákon“ a „nařízení“ v původně napadeném příkazu, což podle ní nebylo pouhou chybou v psaní.
5. Dále žalobkyně namítala, že závěr o spáchání přestupku podle § 17 odst. 2 písm. b) zákona o potravinách nebyl dostatečně odůvodněn. Daný přestupek totiž spáchá ten, kdo v rozporu s přímo použitelnými předpisy EU uvádí na trh potravinu klamavě označenou nebo opatřenou zavádějícími informacemi nebo ji nabízí klamavým způsobem, avšak správní orgán se nezabýval naplněním skutkové podstaty a neprokazoval klamavé označení či nabízení klamavým způsobem. Věcně nesprávný je podle žalobkyně závěr o porušení zákazu dle čl. 7 odst. 3 nařízení (EU) č. 1169/2011, neboť neuvedla žádnou nepravdivou informaci schopnou uvést spotřebitele jakkoli v omyl. Nato v žalobě uvedla argumenty o pravdivosti jí uvedených tvrzení o účincích látek obsažených v jejích výrobcích, což podepřela odkazy na články z internetu. Konstatování pravdivých (odbornými studiemi podpořených) informací o účinku potraviny nemůže být podle žalobkyně považováno za vyvolávání dojmu, že se jedná o léčivo a nemůže to být přestupkem. Žalobkyně jasně deklarovala, že se jedná o potravinový doplněk, nikoli o léčivo.
6. Nesprávný je podle žalobkyně i závěr o porušení povinnosti stanovené v článku 10 odst. 1 nařízení (ES) č. 1924/2006 ve spojení s článkem 13 odst. 1 písm. a) téhož nařízení, neboť tvrzení o podpoře kardiovaskulárního systému a citlivosti na inzulin, stejně jako tvrzení o vlastnostech kozího kolostra jsou tvrzení uvádějící význam živiny pro fyziologické funkce, založená na obecně uznávaných vědeckých údajích a jsou dobře srozumitelná spotřebiteli, nejde o tvrzení zdravotní. Smyslem zákona není chránit spotřebitele před pravdivými informacemi. Žalovaná pravdivost informací vůbec nezkoumala a tvrzení žalobkyně posuzovala formalisticky.
7. Žalovaná navrhovala zamítnutí žaloby. S ohledem na blízkou časovou a místní souvislost jednání žalobkyně správní orgán tato jednání vyhodnotil jako dva přestupky spáchané v souběhu. Trest se v takovém případě uloží dle ustanovení vztahujícího se na přestupek

nejpřísněji trestný, což v nyní projednávané věci byl přestupek podle § 17 odst. 2 písm. b) se sankcí podle § 17f písm. d) zákona o potravinách. Nejedná se tak o vadu ve výroku o uložení sankce, ale o zákonný postup v souladu se zásadou absorpční. K otázce zakázaných léčebných tvrzení uvedla, že doplněk stravy je potravinou a nelze akceptovat tvrzení, které ji přiblíží léčivům, či vyvolá dojem, že se jedná o léčivo. Pravdivost informací o účincích potravin není relevantní. Klamavost zde nespočívá v tom, že by byl spotřebitel klamán o účincích potravin, ale v tom, že mohl být oklamán o (právní) povaze produktu (potravinu vs. léčivo). Pokud jde o zdravotní tvrzení, tato mohou být použita pouze za dodržení všech podmínek, které nařízení (ES) č. 1924/2006 požaduje, tj. musí se jednat o schválená zdravotní tvrzení či tvrzení uvedená na seznamu dosud neposouzených tvrzení dle čl. 13 odst. 5 téhož nařízení (tzv. on hold seznam). Pro dotčené doplňky stravy přitom nejsou žalobkyní použítá tvrzení schválena ani nejsou na tzv. on hold seznamu.

III. Posouzení věci soudem

8. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu dle podané žaloby a v mezích žalobních bodů dle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

K výroku o pokutě

9. Tvrzení žalobkyně, že ve výroku prvostupňového rozhodnutí schází odkaz na § 17 odst. 2 písm. b) zákona o potravinách, je nepravdivé. Krajský soud zjistil, že ve výroku rozhodnutí správního orgánu I. stupně je uvedeno, že obviněný (žalobkyně) porušil „*zákaz stanovený v čl. 7 odst. 3 nařízení (EU) č. 1169/2011, a tím se dopustil přestupku dle § 17 odst. 2 písm. b) zákona č. 110/1997 Sb., (a dále je zde uvedeno, že jiným svým jednáním) porušil zákaz uvedený v čl. 10 odst. 1 nařízení (ES) č. 1924/2006, a tím se dopustil přestupku dle § 17 odst. 2 písm. c) zákona č. 110/1997 Sb., (...) a za to se mu ukládá podle § 17f písm. d) zákona č. 110/1997 Sb. o potravinách, v souladu s ustanovením § 41 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, úhrnná pokuta.*“
10. Ve výroku jsou tedy obsažena ustanovení kvalifikující oba sbíhající se přestupky. Samotnou zákonnost aplikace absorpční zásady při ukládání trestu žalobkyně nerozporevala, tudíž lze jen konstatovat, že tento žalobní bod byl vyvrácen. Pokud jde o tvrzenou záměnu výrazů „*nařízení*“ a „*zákon*“ v původně vydaném příkazu, k tomu nelze než uvést, že příkaz byl podaným odporem zrušen, protože z logiky věci nemůže být předmětem jakéhokoli dalšího přezkumu.

K věcné správnosti

11. K námitce nesprávného věcného posouzení soud předesílá, že žalobkyně nikterak nespornuje konkrétní znění informací, které měla dle správních orgánů uvést na svých webových stránkách, ani skutečnost, že je na svých stránkách zveřejnila. Žalobní body brojí pouze proti posouzení, zda žalobkyní uváděné informace jsou informacemi klamavými a zda jejich uvedení je či není v rozporu se zákonem (resp. s nařízeními EU).
12. Soud tedy vyšel ze skutkového stavu popsaného v napadeném rozhodnutí, z něhož vyplývá, že žalobkyně nabízela k prodeji potravinové produkty Private Reserve Superfood™, doplněk stravy, TWO-PER-DAY 120 CAPSULES, doplněk stravy, Vitamín D3, doplněk stravy, Kozí kolostrum lyofilizované, doplněk stravy, 60 tobolek, AVE NATURA Elixír, doplněk

stravy, objem 100 ml, Super Bio-Curcumine®, doplněk stravy, umístěné v rámci článku „KORONAVIRUS COVID-19 A DOPORUČENÍ pro současné dny“ na svých webových stránkách www.nutristamina.cz včetně hypertextových odkazů vedoucích přímo k nabídce prodeje konkrétního produktu, popisujícího preventivní opatření v souvislosti s koronavirem Covid 19 (podrobněji viz str. 2 napadeného rozhodnutí). V nabídce jednotlivých uvedených potravin k prodeji pak u potravin Private Reserve Superfood™, doplněk stravy, uvedla tvrzení „průběžná prevence“, u potravin AVE NATURA Elixír, doplněk stravy, uvedla, že: „pomáhá vypudit a zahubit parazity (...) je vhodný jako prevence před onemocněním (...) doporučujeme jako doplněk stravy pro onkologické pacienty (...) pomáhá při nadýmání a křečích břicha (...) má příznivý vliv na ucpané dýchací cesty (...) je určen dospělým osobám se zvýšenou hladinou cholesterolu nebo krevního tlaku.“ U potravin Kozí kolostrum lyofilizované, doplněk stravy, 60 tobolek, uvedla: „podílí se na zneškodňování škodlivých virů a bakterií.“ U potravin Curcumin Elite®, 60 vegetarian capsules, doplněk stravy uvedla, že: „pomáhá snížit zánět“.

13. Soud se plně ztotožňuje s identifikací výše popsanych tvrzení žalovanou jako tvrzení léčebných, tedy takových, které připisují uvedeným potravinám vlastnost umožňující zabránit určité lidské nemoci („průběžná prevence“, „prevence před onemocněním“) či ji zmírnit („pomáhá snížit zánět“) nebo ji vyléčit („podílí se na zneškodňování škodlivých virů a bakterií“). V podrobnostech dále soud odkazuje na vyčerpávající odůvodnění obsažené na str. 10 – 15 napadeného rozhodnutí.
14. Podle čl. 7 odst. 3 nařízení EU č. 1169/2011 s výhradou odchylek stanovených v právních předpisech Unie, které se vztahují na přírodní minerální vody a na potraviny určené pro zvláštní výživu, nesmějí informace o potravině připisovat jakékoli potravině vlastnosti umožňující zabránit určité lidské nemoci, zmírnit ji nebo ji vyléčit, ani na tyto vlastnosti odkazovat. K tomu soud dodává, že v anglické, francouzské a německé verzi nařízení není uvedeno slovo „určité“ lidské nemoci, ale na místě tohoto přídavného jména je vždy uveden neurčitý člen. Španělská verze užívá na daném místě obrat „žádnou lidskou nemoc.“ Soud tedy dospěl k závěru, že v nařízení není slovem „určité“ myšleno, že musí být z informace zřejmé, jakou konkrétní nemoc má potravinu např. vyléčit, ale že se musí jednat o existující lidskou nemoc. Anglická, francouzská, německá i španělská verze pak na místě slova „zabránit“ používají termíny, které mohou znamenat rovněž prevenci (*preventing, de prévention, die Vorbeugung, de prevenir*).
15. Podle § 17 odst. 2 písm. b) zákona o potravinách provozovatel potravinářského podniku se dále dopustí přestupku tím, že v rozporu s přímo použitelnými předpisy Evropské unie upravujícími požadavky na potraviny uvádí na trh potravinu klamavě označenou nebo opatřenou zavádějícími informacemi anebo ji nabízí klamavým způsobem.
16. Námitkou, že svými pravdivými tvrzeními, která jsou ve shodě s odbornou literaturou nemohla spotřebitele klamat, se žalobkyně mýlí s podstatou věci. Jakkoliv lze souhlasit s tím, že pravdivou informací nelze oklamat jejího adresáta ohledně obsahu takové sdělované informace, je potřeba zdůraznit, že otázka pravdivosti deklarovaných tvrzení není pro naplnění dotčené skutkové podstaty předmětného přestupku rozhodná. Přestupek žalobkyně totiž nespočíval v tom, že by snad uváděla nepravdivé informace o daných potravinách a jejich účincích na lidský organismus a lidské nemoci, ale v tom, že u potravin uváděla tvrzení připisující doplňku stravy, tj. potravině, vlastnosti léčiva (schopnost zabránit určité lidské nemoci, zmírnit ji nebo ji vyléčit). Již ze samotné citace výše uvedeného čl. 7 odst. 3 dotčeného nařízení EU je zřejmé, že nerozlišuje, zda připisované informace jsou či

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

nejsou pravdivé. Smysl nastoleného zákazu je zřejmý, neboť uvedením léčebného tvrzení u potravin, byť pravdivého, se taková potrava staví na roveň léčiva, čímž by se tyto dvě rozdílné kategorie staly zaměnitelnými, a spotřebitel by byl veden k závěru, že nemoc lze léčit/vyléčit potravinou. Právě před takovou nežádoucí záměnou však musí být spotřebitel chráněn (k tomu viz rozsudek NSS ze dne 12. 6. 2020, č. j. 5 As 219/2019-49, bod 22). Provádění důkazů navržených žalobkyní k otázce pravdivosti uvedených tvrzení tak bylo zcela neúčelné, neboť důkazy měly prokázat skutečnost, že není pro posouzení věci relevantní.

17. Rozlišování právní povahy produktu (léčivo vs. potrava) není bezúčelné. Léčiva procházejí zcela jiným stupněm posuzování a kontroly než potraviny, jak správně uvedl v napadeném rozhodnutí žalovaný. Skutečnost, že žalobkyně dotčené produkty neoznačila jako léčivo, nýbrž u nich deklarovala, že se jedná o doplněk stravy, na závěru o správnosti posouzení jejího jednání jako dotčeného přestupku nemůže ničeho změnit, neboť postihována byla nikoliv za označení produktu, ale za deklarace připisující těmto produktům určité vlastnosti.
18. K námitkám proti druhému přestupku soud zjistil, že žalobkyně u potravin AVE NATURA Elixír, doplněk stravy, objem 100 ml, uvedla že „*extrakt z plodů hřebíčku - podporuje kardiovaskulární funkce a cirkulaci krve*“ a „*extrakt z kůry skořice - pomáhá zvyšovat citlivost na inzulín*“ a u potravin Kozí kolostrum lyofilizované, doplněk stravy, 60 tobolek, že (mj.): „*optimalizuje přirozený obranný systém*“, „*pomáhá udržovat zdraví a normální funkci imunitního systému při intenzivní fyzické námaze (např. při tréninku)*“, „*posiluje tzv. pasivní imunitu*“ a „*přispívá k revitalizaci oslabeného nervového systému*“.
19. Podle čl. 2 odst. 5 nařízení (ES) č. 1924/2006: „*zdravotním tvrzením*“ se rozumí *každé tvrzení, které uvádí, naznačuje nebo ze kterého vyplývá, že existuje souvislost mezi kategorií potravin, potravinou nebo některou z jejích složek a zdravím*.
20. Pakliže žalobkyně tvrdí, že jí nabízené potraviny „*podporují*“, „*pomáhají zvyšovat*“ nebo „*posilují*“, pak uvádí, že zde existuje souvislost mezi jí nabízeným doplňkem stravy a „*kardiovaskulární funkcí a cirkulací krve*“, „*citlivostí na inzulín*“ či „*pasivní imunitou*“, tedy kvalitou funkcí lidského organismu čili *zdravím*. Je tedy zřejmé, že výše uvedená tvrzení jsou ve smyslu citovaného nařízení EU *zdravotními tvrzeními*, jež nutně zahrnují i tvrzení uvádějící význam živiny pro fyziologické funkce, o kterém žalobkyně tvrdila, že zdravotním tvrzením není.
21. Podle čl. 10 odst. 1 nařízení (ES) č. 1924/2006 *zdravotní tvrzení jsou zakázána, pokud neodpovídají obecným požadavkům v kapitole II a zvláštním požadavkům v této kapitole a pokud nejsou schválena v souladu s tímto nařízením a obsažena v seznamu schválených tvrzení stanovených v člincích 13 a 14*.
22. Podle čl. 13 odst. 1 písm. a) nařízení (ES) č. 1924/2006 *zdravotní tvrzení, která popisují nebo odkazují na význam živiny nebo jiné látky pro růst a vývoj organismu a jeho fyziologické funkce, a která jsou uvedena v seznamu podle odstavce 3, smějí být uvedena, aniž projdou řízeními podle článků 15 až 19, pokud jsou založena na všeobecně uznávaných vědeckých poznatcích a dobře srozumitelná průměrnému spotřebiteli*. Ke zmiňovanému seznamu uvádí odst. 3 daného článku, že: *po konzultaci s úřadem přijme Komise regulativním postupem s kontrolou podle čl. 25 odst. 3 do 31. ledna 2010 seznam schválených tvrzení, jenž má za účel změnit jiné než podstatné prvky tohoto nařízení jeho doplněním, platných pro Společenství podle odstavce 1 a veškeré nezbytné podmínky používání těchto tvrzení*. Podle odst. 5 *jakákoli tvrzení doplněná do seznamu podle odstavce 3, která jsou založena na nejnovějších vědeckých údajích nebo která*

zahrnují požadavek na ochranu údajů, které jsou předmětem průmyslového vlastnictví, se přijímají v řízení podle článků 15 až 18.

23. Podle § 17 odst. 3 písm. c) zákona o potravinách *provozovatel potravinářského podniku se dále dopustí přestupku tím, že jiným jednáním, než je uvedeno v písmeni a), v písmeni b), v odstavci 1 písm. g) nebo z), v odstavci 4 nebo v odstavci 5, nesplní povinnost podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího požadavky na potraviny¹⁹⁾ nebo mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána a která je vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv nebo ve Sbírce zákonů.*
24. Žalobkyně namítala, že jí uvedená tvrzení popisují význam živiny pro fyziologické funkce, jsou založena na všeobecně uznávaných vědeckých poznatcích a dobře srozumitelná průměrnému spotřebiteli, a tudíž jsou to tvrzení povolená dle čl. 13 odst. 1 písm. a) nař. (ES) č. 1924/2006. K tomu soud uvádí, že i v této části své žalobní argumentace se žalobkyně odchýlila od podstaty věci a dotčeného právní ustanovení nesprávně interpretovala.
25. Správní orgány nerozporovaly, že uvedená tvrzení popisují význam živiny pro fyziologické funkce, ani jejich vědecký základ či srozumitelnost pro průměrného spotřebitele. Žalobkyně opomněla, že zdravotní tvrzení, jak vyplývá z citace výše, mohou být použita pouze za dodržení všech podmínek, které nařízení (ES) č. 1924/2006 požaduje, tj. musí se jednat o schválená zdravotní tvrzení či tvrzení uvedená na seznamu dosud neposouzených tvrzení dle čl. 13 odst. 5 téhož nařízení (tzv. on hold seznam). Žalobkyní uváděné podmínky tedy zřetelně nejsou jedinými podmínkami pro to, aby zdravotní tvrzení směla být uvedena, nýbrž musí se současně jednat o schválená tvrzení či tvrzení uvedená na tzv. on hold seznamu. Žalobkyně přitom byla ze strany správních orgánů postižena u obou doplňků právě za uvádění zdravotních tvrzení, která nebyla schválena a která se nenacházejí ani na tzv. on hold seznamu dosud neposouzených tvrzení. V podrobnostech soud znovu odkazuje na vyčerpávající odůvodnění na str. 16 – 17 napadeného rozhodnutí, s nímž se plně ztotožňuje. Nadto je třeba uvést, že sama žalobkyně splnění této podmínky ani netvrdí. Soud tak namítanou věcnou nesprávnost napadeného rozhodnutí neshledal.

IV. Závěr a náklady řízení

26. Pro nedůvodnost všech žalobních bodů soud žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. Správní orgány obou stupňů nepostupovaly formalisticky, nýbrž zcela v souladu se smyslem zákona o potravinách a výše citované evropské legislativy, jímž je ochrana práva spotřebitele učinit rozhodnutí o výběru konkrétní potraviny založené na řádných nezavádějících informacích.
27. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobkyně v řízení úspěšná nebyla a žalované nad rámec její úřední činnosti žádné náklady nevznikly, proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 11. října 2023

Mgr. Barbora Berková v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.